

Szoftvertechnológia

12. előadás

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Giachetta Roberto

groberto@inf.elte.hu
http://people.inf.elte.hu/groberto

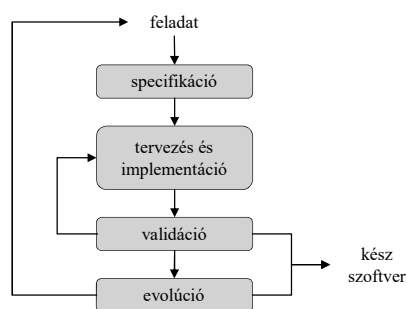
Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

A szoftver életciklus

- Minden szoftver rendelkezik *életciklussal*, amely meghatározza létét a feladat kitűzésétől a program használatának befejeztéig
- Az életciklus általában négy fő fázisra bontható:
  1. *specifikáció*: a szoftver funkcionalitásának és megszorításainak megadása
  2. *tervezés és implementáció*: a specifikációnak megfelelő szoftver előállítása
  3. *verifikáció és validáció*: a szoftver ellenőrzése a specifikációnak történő megfelelésre
  4. *evolúció*: a szoftver továbbfejlesztése a változó elvárásoknak megfelelően

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

A szoftver életciklus

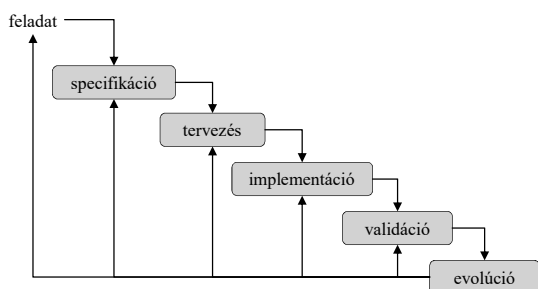
Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

A vízés modell

- A szoftverfejlesztési modell határozza meg az életciklus egyes fázisai közötti kapcsolatot, időbeliséget
- A legegyszerűbb fejlesztési modell a *vízéses (waterfall) modell*, amelyben az egyes fázisok lineárisan követik egymást
  - előre megtervezi a projekt időtartamát, ráfordításait
  - elvárja minden fázis megfelelő dokumentálását, amely tartalmazza annak eredményeit
  - *előnyei*: jól strukturált, dokumentált folyamatot biztosít
  - *hátrányai*: nem teszi lehetővé a követelmények megváltoztatását, nem készül fel az esetleges nehézségekre (nincs kockázatkezelés)

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

A vízéses modell

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Prototípusok

- A szoftverfejlesztés során felmerülő nehézségek könnyebben előreláthatóak, ha a szoftvernek elkészítjük a *prototípusait (prototyping)*, amely lehet:
  - *horizontális prototípus*: interakciós szempontból mutatja be szoftvert (pl. felhasználói felület)
  - *vertikális prototípus*: egy adott funkció(csoport) részletes megvalósítása (pl. adatkezelés)
- A folyamat során megvalósított prototípusok a szoftver részévé válhatnak (*evolutionary prototyping*), vagy szolgálhatnak csak a bemutatást/ellenőrzést, és ténylegesen nem kerülnek felhasználásra (*throwaway prototyping*)

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

A spirális modell

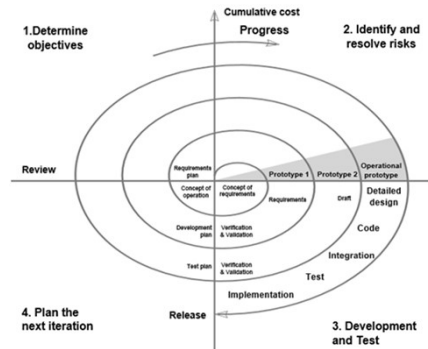
- A *(Boehm-féle) spirális (spiral) modell* egy kockázatvezérelt fejlesztési modell, amelyben a folyamat során elsőként prototípusok kerülnek megvalósításra, amelyek kiértékelése után kerül megvalósításra a tényleges szoftver
- a fejlesztés ciklusokban történik, amelyben az elkészített prototípusok, valamint a továbbfejlesztésével kapcsolatos kockázatok kiértékelésre kerülnek
- előnyei:* jobban alkalmazkodik a változó követelményekhez, a prototípusok lehetővé teszik a nehézségek előrelátását
- hátrányai:* költségesebb a prototípus elkészítése és a kockázatkülsőértékelés végett, továbbá a prototípusok megzavarhatják a felhasználót

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:7

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

A spirális modell

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:8

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Az inkrementális modell

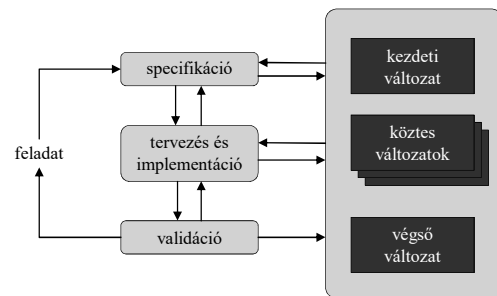
- Az *inkrementális (incremental) modell* több lépésből építi fel a folyamatot, és több változatban állítja elő a szoftvert
- minden változat egy újabb funkcionalitással bővíti a szoftvert, a fázisok rövidek, gyors visszajelzésekkel (a felhasználói oldalról)
- az egyes fázisok átfedésben vannak, és kihatnak egymásra
- előnyei:* gyorsan alkalmazkodik a változó követelményekhez, a felhasználó jobban követheti a fejlesztési folyamatot
- hátrányai:* kevésbé menedzselhető, tervezhető, áttekinthető, nehezebben validálható

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:9

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Az inkrementális modell

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:10

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Agilis szoftverfejlesztés

- Az *agilis szoftverfejlesztés (agile software development)* célja a gyors alkalmazásfejlesztés megvalósítása, inkrementális alapon
- a szoftver folyamatos fejlesztés és kiadás alatt áll (*continuous delivery*), a sebesség állandó, a változtatások minden lépésben beépíthetőek (*welcome changes*)
- a működő szoftver az előrehaladás mérőeszköze, előtérben az egyszerűség, ugyanakkor folyamatos odafigyelés a megfelelő tervezésre, optimalizációra
- a fejlesztést általában önszervező, kis csapatok végzik, megosztott felelősséggel, folytonos interakcióval, gyors visszajelzésekkel

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:11

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Az Agilis Kiáltvány

- Azzal leplezzük le a szoftverfejlesztés jobb módjait, hogy csináljuk és segítünk másoknak is csinálni. Ezen a munkán keresztül következő értékekhez jutottunk el:
  - Egyének és kölcsönhatások* előnyben részesítése a folyamatok- és eszközökkel szemben
  - Működő szoftver* előnyben részesítése az átfogó dokumentációval szemben
  - Ügyféllel való együttműködés* előnyben részesítése a szerződéses megállapodással szemben
  - Változásokra adandó válasz* előnyben részesítése egy terv követésével szemben

Habár a jobb oldali elemekben is van érték, mi sokkal értékesebbnek tartjuk a baloldali elemeket. (© 2001, Beck, K., et. al.)

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:12

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Agilis szoftverfejlesztés

- Az agilis fejlesztés
  - *előnyei*: jól alkalmazkodik a változtatásokhoz, hatékonyabbá teszi a fejlesztési folyamatot
  - *hátrányai*: egyes tényezői nehezen megvalósíthatóak, különösen nagyobb szoftverek esetén a megvalósításhoz képzett fejlesztők kellene, a dokumentáció hiánya megnehezíti a későbbi evolúciót
- Az agilis fejlesztés elveit több speciálisabb módszertan ültette át a gyakorlatba
  - pl. *Extreme programming, Scrum, Kanban, Lean*
  - a módszertanok nem szeparáltak, a gyakorlatban sokszor vegyítve alkalmazzák őket

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:13

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Agilis szoftverfejlesztés

- Az *Extreme programming (XP)* a gyors fejlesztési ciklusokra támaszkodik
  - elvárja a követelmények viselkedés alapú felbontásával (BDD), a tesztek előre történő megadását (TDD), a folyamatos integrációt és refaktorálást
  - támogatja a párban történő programozást
- A *Lean software development (LSD)* az egyszerűséget, a felesleges tényezők kiküszöbölését hangsúlyozza
  - kiküszöbölendő tényezők (TIMWOOD): munka és munkaerő átvitel, eszköztár túlhalmozás, várakoztatás, túlteljesítés, hibák
  - támogatja a döntések elhalasztását, a folyamatos, globális áttekintést

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:14

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Scrum módszer

- Az agilis fejlesztés menedzselését az egyes változatok előállítására szempontjából közelítik meg, amelyhez a *Scrum* módszer ad egy általános modellt
  - fő lépései:
    1. *architektúrális tervezés*, amely megadja a szoftver magas szintű vázát
    2. *futamok (sprint)*, amelyek az egyes változatokat állítják elő, és rögzített hosszúságúak (2-4 hét)
    3. *projektzárás*, a szükséges dokumentáció előállítására
  - nincs projektmenedzser, de minden futamnak van felelőse (*scrum master*), akinek a személye futamonként változik

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:15

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Scrum módszer

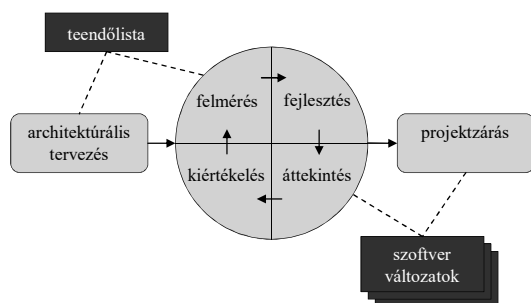
- Minden futam egy összetett folyamat megtervezett lépésekkel
  - feladatok felmérése (*select*), lefejlesztése (*develop*), áttekintése (*review*), kiértékelése (*assess*)
  - a megvalósítandó funkciók a termékgazdával egyetértésben kerülnek kiválasztásra a teendők listájából (*product backlog*)
  - naponta rövidebb megbeszélések (*stand-up meeting*) a teljes csapat számára
  - ciklus elején/végén hosszabb megbeszélések (*sprint planning, sprint review*), valamint visszatekintés (*retrospective*) a termékgazdával

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:16

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

Scrum módszer

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:17

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek

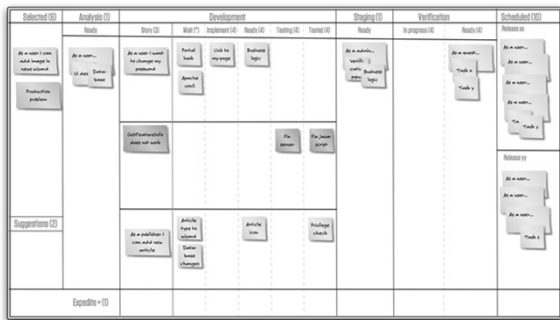
Kanban

- A *Kanban* módszer célja a döntéshozatal elősegítése, és a fejlesztési folyamat gyors áttekintése
  - eszköze a Kanban tábla (*Kanban board*), amely vizualizálja a fejlesztési feladatok állását
  - elvei:
    - kiinduló állapot áttekintése, folyamatos, kísérleti továbbfejlesztés
    - fókuszban a felhasználói elvárások, folyamatos visszajelzés
    - egyéni döntéshozatal, önszervezés támogatása, tanulás és fejlődés
    - munkamennyiség és kiegészítő tevékenységek korlátozása

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:18

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek Kanban

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:19

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek Folyamatos integráció

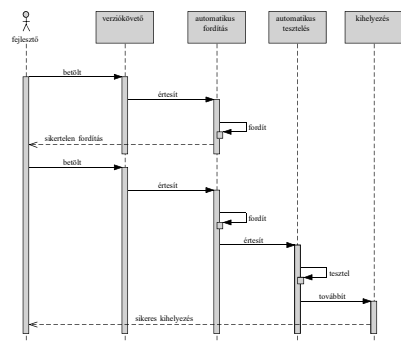
Folyamatos integráció

- A *folytonos integráció (continuous integration, CI)* egy olyan gyakorlati módszer, amely lehetővé teszi a programkódok ellenőrzésének és tesztelésének felgyorsítását
  - célja a lehetséges hibák, integrációs problémák azonnali, automatizált kiszűrése, visszajelzés a fejlesztőnek
  - a programkódok verziókezelő rendszer segítségével egy központi tárhelyre kerülnek, naponta többször
  - a tárhely tartalma minden módosítást követően automatikusan fordításra kerül (*build automation*), a fordítással pedig a leködolt tesztek is végrehajthatók
  - az így ellenőrzött kódot további tesztelés követheti

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:20

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek Folyamatos integráció

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:21

Szoftverfejlesztési módszerek és modellek Csoportosítás

Csoportosítás

- A szoftverfejlesztési modelleket 3 csoportba soroljuk
  - *terv-vezérelt (plan-driven)*: célja a rend fenntartása, a szoftver fejlesztése előzetes specifikáció és tervezés alapján történik, igyekeznek garantálni a minőséget
  - *agilis*: célja a változáshoz történő alkalmazkodás, az egyszerűség, így kevésbé garantálja a minőséget
  - *formális*: garantálja a minőséget, az implementáció bizonyíthatóan helyes megoldását adja a specifikációnak
- A gyakorlatban a fejlesztőcsapat és a feladat befolyásolja leginkább a választott módszert
  - sokszor a különböző módszerek vegyítve jelennek meg

ELTE IK, Szoftvertechnológia

12:22

„3 Biggest Software Lies:

- The program's fully tested and bug-free.
- We're working on the documentation.
- Of course we can modify it”

(ismeretlen)